

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСУВАННЯ ПРОВЕДЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Проаналізовано процес децентралізації державного управління, перерозподіл повноважень між гілками влади, зміни у відносинах між громадянами і владою. Зазначимо, що питання децентралізації виходять на перший план в умовах кризового періоду розвитку української державності, оскільки саме цей процес є однією з базових умов незалежної й ефективної діяльності органів місцевої влади.

Ключові слова: децентралізація, адміністративна реформа, державне управління, місцеве самоврядування, органи місцевого самоврядування

Пянковський В.

Некоторые вопросы правового обеспечения финансирования проведения административно-правовой реформы децентрализации в Украине

Проанализирован процесс децентрализации государственного управления, перераспределения полномочий между ветвями власти, изменения в отношениях между гражданами и властью. Обозначено, что вопрос децентрализации выходит на первый план в условиях кризисного периода развития украинской государственности, поскольку именно этот процесс является одной из базовых условий независимой и эффективной деятельности органов местной власти.

Ключевые слова: децентрализация, административная реформа, государственное управление, местное самоуправление, органы местного самоуправления

Pyankovskiy V.

Some issues of legal provision of financing for administrative and legal reform of decentralization in Ukraine

The article is devoted to the analysis of the process of decentralization of public administration, redistribution of powers between the branches of power, changes in relations between citizens and the authorities. The issues of decentralization come to the fore in the conditions of the crisis period of Ukrainian statehood development, as this process is one of the basic conditions for independent and effective activity of local authorities.

Keywords: decentralization, administrative reform, state administration, local self-government, bodies of local self-government

Процес децентралізації, що нині триває в Україні, розпочато у 2014 році, зі схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні (далі – Концепція) [1].

Як зазначено у самій Концепції, її метою є визначення напрямів, механізмів і строків формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади для створення і підтримки повноцінного життєвого середовища для громадян, надання високоякісних та доступних публічних послуг, становлення інститутів прямого народовладдя, задоволення інтересів громадян в усіх сферах життєдіяльності на відповідній території, узгодження інтересів держави та територіальних громад.

При цьому створення належних організаційних та фінансових умов для забезпечення здійснення органами місцевого самоврядування власних і делегованих повноважень, виокремлено і як окреме завдання реформи.

Таким чином, проголошена Концепцією мета та поставлені завдання заклали наріжні камені розбудови демократичного врядування на місцях, за якого видається можливим належне забезпечення задекларованих de jure у Конституції України громадянських, соціальних, політичних тощо прав місцевих мешканців.

Важливо, що реалізація Концепції мала відбутися у два етапи: протягом першого, у 2014 році, мало завершитися розроблення законодавчої бази діяльності органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади з визначенням повноважень, включаючи питання їх ресурсного забезпечення, а на другому, у 2015–2017 роках планувалося провести інституційну реорганізацію органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади, провести місцеві вибори з урахуванням реформованої системи органів місцевого самоврядування [2, с. 150].

Водночас констатувати успішне завершення встановлених Концепцією етапів реформування навіть у 2018 році не видається можливим.

Практично через два з половиною місяці з дня прийняття Концепції, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 червня 2014 року № 591-р було затверджено План заходів щодо її реалізації (далі – План заходів) [3], до змісту якого двічі, у 2014 та у 2015 роках, розпорядженнями Кабінету Міністрів України № 1008-р та відповідно № 349-р були внесені зміни, а вже 22 вересня 2016 року розпорядженням Кабінету Міністрів України № 688-р «Про деякі питання реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні» [4] було затверджено новий План заходів, та одночасно визнано такими, що втратили чинність попередні три розпорядження.

Загалом з 2014 року з метою реалізації визначених Концепцією завдань було прийнято низку як законів, так і підзаконних нормативно-правових актів, якими власне і коригуються, з-поміж інших, організаційні та фінансові аспекти реформування.

Отже, розглянемо основні організаційні та фінансові аспекти адміністративно-правової реформи децентралізації у контексті їх практичної реалізації. З-поміж нормативно-правових актів щодо створення належних фінансових умов децентралізації, передусім, Закони України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин» [5] та «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» від 28.12.2014 № 71-VIII [6].

Зокрема, зазначеними змінами чітко визначено строки затвердження місцевих бюджетів, незалежно від прийняття державного бюджету (до 25 грудня), чим розширено принцип самостійності місцевих бюджетів; закріплено за місцевими бюджетами близько 50 джерел доходів та започатковано стимулювання податкоспроможності громад; змінено систему балансування системою бюджетного вирівнювання; закріплено за галузевими міністерствами розподіл коштів освітньої та медичної субвенції для передачі трансфертів органам місцевого самоврядування з метою виконання ними делегованих повноважень; перерозподілено видаткові повноваження органів державної влади та місцевого самоврядування відповідно до принципу субсидіарності; запроваджено стимулювання територіальних громад до об'єднання та переходу на прями міжбюджетні відносини з державним бюджетом з відповідним ресурсним забезпеченням, як для міст обласного значення [7].

Загалом прийняття цих законів дозволило передати місцевим бюджетам з державного бюджету плату за надання інших адміністративних послуг і державне мито. Надходження до загального фонду розширено за рахунок передання із спеціального фонду екологічного податку, єдиного податку та податку на нерухоме майно, які раніше були джерелами формування бюджету розвитку. Також зміни стосуються закріплення за місцевими бюджетами стабільних джерел, а саме податку на доходи фізичних осіб за новими нормативами й податку на прибуток підприємств, зарахування до місцевих бюджетів збору з роздрібного продажу підакцизних товарів за ставкою 5% вартості реалізованого товару, збільшення відсотка екологічного податку. Внесені зміни дали місцевим бюджетам можливість використовувати кошти на різні цілі, а не тільки на видатки капітального характеру. З 2015 року місцеві бюджети отримали такі нові види трансфертів, як освітня субвенція, субвенція на підготовку робітничих кадрів і медична субвенція [8, с. 69].

Тобто законодавчі зміни до Бюджетного та Податкового кодексів України заклали основу для фінансової децентралізації, за якої об'єднані громади наділяються додатковими повноваженнями та відповідними фінансовими ресурсами (як міста обласного значення).

Втім, необхідно акцентувати, що головним завданням реформування фінансово-бюджетної політики держави все ж є підвищення ролі місцевих податків і зборів та збільшення їх частки у власних доходах місцевих бюджетів. Зокрема, статтею 10 Податкового кодексу України встановлено перелік місцевих податків і зборів, виходячи з якого, кожна сільська, селищна чи міська рада приймає рішення щодо встановлення на своїй території тих чи інших місцевих податків та зборів. До місцевих податків належать: податок на майно (який складається із плати за землю, податку на нерухоме майно, відмінного від земельної ділянки, транспортного податку); єдиний податок. До місцевих зборів належать: збір за місяця для паркування транспортних засобів; туристичний збір [9].

На нашу думку, на законодавчому рівні необхідно закріпити положення, яке б урегульовувало розумні межі (мінімальна/максимальна) установа таких податків і зборів.

Протягом 2017 року надходження до загального фонду місцевих бюджетів України (без урахування міжбюджетних трансфертів) склали 192,7 млрд. грн., що на 46,0 млрд. грн. або на +31% більше, у порівнянні з 2016 роком. За останні три роки від початку реформи фінансової децентралізації доходи місцевих бюджетів зросли у 2,8 рази – із 68,6 млрд. грн. у 2014 році до 192,7 млрд. грн. за підсумками 2017 року [10].

09 квітня 2015 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень у сфері архітектурно-будівельного контролю та удосконалення містобудівного законодавства» [11]. Зокрема, з-поміж іншого, зазначеним законом закріплено право громадян пройти дозвільно-реєстраційні процедури у будівництві за місцем знаходження об'єкта безпосередньо в органі державного архітектурно-будівельного контролю, який утворений у відповідному населеному пункті.

Проте не всім органам державного архітектурно-будівельного контролю на місцях надали відповідні доступи до реєстрів. Так, у місті Ірпінь створено орган державного архітектурно-будівельного контролю, однак реєстраційні процедури можливо здійснити лише в Департаменті архітектурно-будівельної інспекції у Київській області [12].

Для усунення проблем реформування такого типу, на нашу думку, необхідно передбачити адміністративну відповідальність за несвоєчасне виконання відповідними органами положень законодавства щодо передачі повноважень.

Загалом завдяки зазначеним вище законам, об'єднані громади отримали можливість: перейти на прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом; отримувати з державного бюджету кошти на розвиток інфраструктури громади; самостійно вирішувати питання розвитку своєї території; безперешкодно виконувати власні повноваження; формувати органи управління громади, їх структуру та видатки на їх утримання; виконувати делеговані повноваження, як-от здійснювати управління школами та дитсадками; організувати первинну медичну допомогу жителям громади; забезпечувати утримання та організацію роботи будинків культури, клубів, бібліотек, стадіонів, спортивних закладів; надавати соціальну допомогу населенню через територіальні центри (в громадах); надавати адміністративні послуги та створювати в громадах відповідні центри [13].

Зокрема, цікавим прикладом видається досвід міста Запоріжжя стосовно пільг на проїзд. Так за станом на 01 жовтня 2016 року згідно із постановою Кабінету Міністрів України від 17 квітня 1993 року № 354 «Про безплатний проїзд пенсіонерів на транспорті загального користування», якою для пенсіонерів за віком та інвалідів передбачено право на безплатний проїзд на міському пасажирському транспорті загального користування (крім метрополітену і таксі) та приміських маршрутах у місті пільгами на проїзд користувалося 252 тис. осіб. Втім державним бюджетом на 2016 рік субвенцію місцевим бюджетам для забезпечення пільгового проїзду окремих категорій громадян не передбачили. У зв'язку із цим, з метою уникнення соціальної напруги було передбачено видатки бюджету міста на зазначені цілі в обсязі 59 848,767 тис. грн., у т.ч.: автотранспортом – 10 747,088 тис. грн.; залізничним транспортом – 5 021,187 тис. грн.; електротранспортом – 42 316,375 тис. грн.; водним транспортом – 1 764,117 тис. грн. При цьому скарги щодо порушень автоперевізниками права на пільговий проїзд не надходили [14, с. 51].

Отже, для конкретизації ходу фінансово-правових оновлень реформи децентралізації варто розібрати на прикладах механізм впровадження міжбюджетних субвенцій.

Згідно із статтею 96 Бюджетного кодексу України [15], субвенції є одним із видів міжбюджетних трансфертів, які можуть надаватися як з Державного бюджету місцевим бюджетам, так і між місцевими бюджетами. Особливістю субвенцій є виключно цільовий характер, кошти можуть використовуватись лише на певну мету [16, с. 102].

Так, деякі питання надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам урегульовано Постановою Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 року № 6, а також затверджено порядок та умови її надання [17]. Зазначимо, що з часу прийняття, до цього документу, відповідними Постановами Уряду, вісім разів були внесені зміни.

Відповідно до зазначеного документу, головним розпорядником субвенції є Міністерство освіти і науки України. Розпорядники субвенції за місцевими бюджетами визначаються рішеннями про такі бюджети відповідно до законодавства. Субвенція спрямовується на оплату праці з нарахуваннями педагогічних працівників таких типів закладів та установ освіти: заклади загальної середньої освіти усіх ступенів; шкільні відділення навчально-виховних комплексів; спеціалізовані школи (школи-інтернати); вечірні (змінні) школи; заклади загальної середньої освіти для: 1) громадян, які потребують соціальної допомоги та реабілітації; 2) дітей, які потребують корекції фізичного та/або розумового розвитку, навчально-реабілітаційні центри, інклюзивно-ресурсні центри; заклади професійної (професійно-технічної) освіти; відповідні державні заклади вищої освіти. При цьому залишки коштів на кінець бюджетного періоду зберігаються на рахунках відповідних місцевих бюджетів і використовуються у наступному бюджетному періоді з урахуванням цільового призначення субвенції та на оновлення матеріально-технічної бази зазначених закладів освіти.

Для прикладу, можна навести реконструйований комунальний заклад освіти «Солонянське навчально-виховне об'єднання «Солонянська середня загальноосвітня школа № 1 I-III ступенів – Центр позашкільної освіти» (опорний заклад) Солонянської селищної об'єднаної територіальної громади Дніпропетровської області. У цій школі впроваджено принципи нового освітнього простору. Передусім це особливий та креативний дизайн, а також те, що освітній заклад обладнаний комп'ютерами, Wi-Fi та доступом до Інтернету, створені умови для інтерактивної освіти, є доступ до найкращих світових технологій. Загалом по Україні принципи нового освітнього простору впроваджуються у 115 школах [18].

Деякі питання надання медичної субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам урегульовано Постановою Кабінету Міністрів України від 23 січня 2015 року № 11, а також затверджено порядок та умови її надання [19]. Зазначимо, що з часу прийняття, до цього документу, відповідними Постановами Уряду, п'ять разів були внесені зміни.

Головним розпорядником субвенції є Міністерство охорони здоров'я України. Розпорядники субвенції за місцевими бюджетами визначаються рішеннями про такі бюджети відповідно до законодавства. Субвенція спрямовується на оплату поточних видатків закладів охорони здоров'я та програм у сфері охорони здоров'я визначених у статтею 103-4 Бюджетного кодексу України. Зокрема, з-поміж них: амбулаторно-поліклінічна та стаціонарна допомога; первинну медичну допомогу; програми медико-санітарної освіти; оплата комунальних послуг та енергоносіїв комунальними закладами охорони здоров'я, що надають первинну медичну допомогу; співфінансування оплати медичних послуг; місцеві програми розвитку та підтримки комунальних закладів охорони здоров'я і місцеві програми надання населенню медичних послуг понад обсяг, передбачений програмою державних гарантій медичного обслуговування населення; місцеві програми громадського здоров'я тощо.

Для прикладу, спільно з міжнародними партнерами – Світовим банком і Урядом Канади відпрацьовано мережу первинної допомоги, яку погоджено у 17 областях, ще сім чекають на затвердження. Це не просто амбулаторія або обладнання, це насамперед фаховий лікар, який знає протоколи лікування, процедури і може допомогти будь-якій людині у критичний момент, використовуючи телемедицину. Зокрема, Мінрегіоном було розроблено і затверджено рекомендації і стандарти щодо будівництва амбулаторій для моно-практики на одного лікаря, групової практики для 3-7 лікарів, забезпеченості житлом, транспортом і впровадження нових форм телемедицини [20].

У 2018 році розподіл медичної субвенції між місцевими бюджетами здійснюватиметься відповідно до Формули розподілу обсягу медичної субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 19.08.2015 № 618. Водночас ця Формула може бути змінена у разі прийняття Верховною Радою України законопроектів щодо реалізації реформи фінансування системи охорони здоров'я [21].

Використання цих субвенцій здійснюється в обсязі, передбаченому в законі про Державний бюджет України на відповідний рік, з урахуванням вимог постанови Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2016 року № 710 «Про ефективне використання державних коштів» [22].

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04 квітня 2018 року № 201-р затверджено розподіл обсягу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад у 2018 році [23].

Особливістю цього документу є те, що перелік проектів з проектними заявками та висновками облдержадміністрацій на весь обсяг коштів, передбачений об'єднаним територіальним громадам, подаються виконавчими комітетами міських, селищних, сільських рад на погодження Комісії протягом двох місяців з дня набрання чинності постановою Кабінету Міністрів України, якою затверджується розподіл субвенції на відповідний рік. Тобто у 2018 році всі об'єднані територіальні громади мають подати необхідні документи на весь обсяг субвенції, передбачений для кожної конкретної громади до 4 червня 2018 року. Загальний обсяг фінансової підтримки розподіляється між бюджетами об'єднаних територіальних громад пропорційно до площі об'єднаної територіальної громади та кількості сільського населення у такій територіальній громаді. Тобто чим більша об'єднана територіальна громада, тим більше коштів на розвиток інфраструктури вона отримує з державного бюджету [24].

В контексті викладеного вважаємо за доцільне, запровадити публічну звітність про використання коштів як тих що надаються з державного бюджету, так і коштів місцевих бюджетів.

Підбиваючи підсумки, можемо диференціювати такі етапи проведення адміністративно-правової реформи децентралізації в Україні: перший 2014–2015 рр. – базовий (прийняття основних нормативно-правових актів); другий 2016–2017 рр. – апробаційний (застосування положень нормативно-правових ак-

тів на практиці, виявлення недоліків, прогалин, колізій та відповідно внесення низки змін до нормативно-правових актів); третій 2018 і, можливо 2019 рр. – галузевий (внесення змін до нормативно-правових актів що регулюють реформування у відповідній галузі: медичній, освітній, інфраструктурній тощо).

Отже, підсумуємо. Для посилення ефективності оновлених фінансових засад діяльності органів місцевої влади нами пропонується:

- на законодавчому рівні закріпити положення, яке б урегулювало розумні межі (мінімальна/максимальна) установлення сільською, селищною чи міською радою місцевих податків та зборів;
- передбачити адміністративну відповідальність за несвоєчасне виконання відповідними органами положень законодавства про передачу повноважень;
- запровадити публічну звітність про використання коштів як тих, що надаються з державного бюджету, так і коштів місцевих бюджетів.

Список використаних джерел

1. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 01 квітня 2014 року № 333-р / Офіційний вісник України. – 2014. – № 30. – Ст. 831. – С. 18 (код акта 72156/2014).
2. Барановська Т. М. Децентралізація влади як основний напрям вдосконалення державної політики розвитку територіальної громади / Т. М. Барановська // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2015. – № 2 (48). – С. 145–153.
3. План заходів щодо реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 червня 2014 року № 591-р (втратило чинність) [Електронний ресурс] / Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/591-2014-%D1%80>
4. Деякі питання реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 вересня 2016 року № 688-р [Електронний ресурс] / Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/688-2016-%D1%80>
5. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин : Закон України від 28.12.2014 № 79-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 12. – Ст. 76.
6. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи: закон України від 28.12.2014 № 71-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 7-8, № 9. – Ст. 55.
7. Фінансова децентралізація в Україні. Перший етап успіхів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://old.decentralization.gov.ua/pics/attachments/Buklet_finanova_decenrt_\(21.03.17\).pdf](http://old.decentralization.gov.ua/pics/attachments/Buklet_finanova_decenrt_(21.03.17).pdf).
8. Остапчук В. О. Фінансова децентралізація в Україні: поточний стан та перспективи розвитку / В. О. Остапчук // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – Вип. 23. – Ч. 2. – Одеса, 2017. – С. 68–71. – [Сер. Економіка і менеджмент].
9. Місцеві податки та збори [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/261/Буклет_-_Місцеві_податки_перегляд__1_.pdf.
10. Фінансова децентралізація: результати та перспективи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/169/Фінансова_децентралізація.pdf.
11. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень у сфері архітектурно-будівельного контролю та удосконалення містобудівного законодавства закон України від 09.04.2015 № 320-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/320-19>.
12. Мороз С. Децентралізація влади «знизу вгору»: досягнення і перспективи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA008687.
13. Фінансова децентралізація в Україні. Перший етап успіхів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://old.decentralization.gov.ua/pics/attachments/Buklet_finanova_decenrt_\(21.03.17\).pdf](http://old.decentralization.gov.ua/pics/attachments/Buklet_finanova_decenrt_(21.03.17).pdf).
14. Підсумки моніторингової місії «Дотримання прав людини органами місцевого самоврядування у місті Запоріжжя та у окремих інституціях Запорізької області» / Міні-проект Української Гельсінської спілки з прав людини та Уповноваженого ВРУ з прав людини / авт.кол.; узагальнення А. Галай. – Київ, Умань: УГСПЛ, 2016.– 91 с.
15. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

16. Глушенко А. С. Особливості надання медичної субвенції в Україні / А. С. Глушенко // *Право та інновації*. – № 2 (14). – 2016. – С. 102–105.
17. Деякі питання надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам: постановва Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 № 6 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/6-2015-n>.
18. Результати децентралізації: у Солонянській об'єднаній громаді відкрили сучасну школу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://decentralization.gov.ua/news/8838>.
19. Деякі питання надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам : постановва Кабінету Міністрів України № 6 від 14.01.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/6-2015-n>.
20. Мережі надання первинної медичної допомоги вже погоджені в 17 областях [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://decentralization.gov.ua/news/8820>.
21. Маркович Г. Медична субвенція 2018. Формула розрахунку по районах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://medprosvita.com.ua/subvencija-2018/>.
22. Про ефективне використання державних коштів: постановва Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2016 року № 710 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/710-2016-%D0%BF>.
23. Розподіл обсягу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад у 2018 році: розпорядження Кабінету Міністрів України від 04 квітня 2018 року № 201-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/201-2018-%D1%80>.
24. До 4 червня ОТГ мають подати документи на весь обсяг інфраструктурної субвенції [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://decentralization.gov.ua/news/8721>.

References

1. *Pro shvalennia Kontseptsiyi reformuvannya mistsevoho samovryaduvannya ta terytorial'noyi orhanizatsiyi vlady v Ukraini*. [On Approval of the Concept of Reforming Local Self-Government and Territorial Organization of Power in Ukraine]. (01 of April, 2014). *Ofitsiynyy visnyk Ukrainy*. – Official Bulletin of Ukraine. [in Ukrainian].
2. Baranovs'ka, T. M. 2015 Detsentralizatsiya vlady yak osnovnyy napryam vdoskonalennya derzhavnoyi polityky rozvytku terytorial'noyi hromady [Decentralization of power as the main direction of improvement of the state policy of the territorial community development]. *Aktual'ni problemy derzhavnoho upravlinnya: zb. nauk. pr.* – Current problems of public administration: coll. sciences Ave. Kharkiv.: Vyd-vo KharRI NADU «Mahistr», 2 (48), 145-153. [in Ukrainian].
3. *Plan zakhodiv shchodo realizatsiyi Kontseptsiyi reformuvannya mistsevoho samovryaduvannya ta terytorial'noyi orhanizatsiyi vlady v Ukraini* [Plan of measures for the implementation of the Concept for the reform of local self-government and territorial organization of power in Ukraine]. (18 of June, 2014). (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/591-2014-%D1%80> [in Ukrainian].
4. *Deyaki pytannya realizatsiyi Kontseptsiyi reformuvannya mistsevoho samovryaduvannya ta terytorial'noyi orhanizatsiyi vlady v Ukraini* [Some issues of implementation of the Concept for the reform of local self-government and territorial organization of power in Ukraine]. (22 of September, 2016). (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/688-2016-%D1%80> [in Ukrainian].
5. *Pro vnesennya zmin do Byudzhethnoho kodeksu Ukrainy shchodo reformy mizhbyudzhethnykh vidnosyn*. *Zakon Ukrainy* [On amendments to the Budget Code of Ukraine on the reform of intergovernmental fiscal relations. Law of Ukraine]. (28 of December, 2014). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine*. Kyiv: Parlam. vyd-vo [in Ukrainian].
6. *Pro vnesennya zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta deyakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo podatkovoyi reformy*. *Zakon Ukrainy* [On Amendments to the Tax Code of Ukraine and Certain Legislative Acts of Ukraine on Tax Reform. Law of Ukraine]. (28.12.2014). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine*. Kyiv: Parlam. vyd-vo [in Ukrainian].
7. *Fininsova detsentralizatsiya v Ukraini. Pershyy etap uspikhiv* [Fiscal decentralization in Ukraine]. Retrieved from [http://old.decentralization.gov.ua/pics/attachments/Buklet_finanova_decenrt_\(21.03.17\).pdf](http://old.decentralization.gov.ua/pics/attachments/Buklet_finanova_decenrt_(21.03.17).pdf) [in Ukrainian].
8. Ostapchuk, V.O. (2017). *Finanova detsentralizatsiya v Ukraini: potochnyy stan ta perspektyvy rozvytku* [Financial decentralization in Ukraine: current state and development prospects]. *Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya Ekonomika i menedzhment.* – Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series Economics and Management, 23, 68-71. [in Ukrainian].

9. *Mistsevi podatky ta zborny [Local taxes and fees]. Retrieved from http://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/261/Buklet_-_Mistsevi_podatky_perehlyad__1_.pdf [in Ukrainian].*
10. *Finansova detsentralizatsiya: rezul'taty ta perspektyvy [Financial decentralization: results and prospects]. Retrieved from http://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/169/Finansova_detsentralizatsiya.pdf [in Ukrainian].*
11. *Pro vnesennya zmin do deyakykh zakonodavchykh aktiv Ukrayiny shchodo detsentralizatsiyi povnovazhen' u sferi arkhitekturno-budivel'noho kontrolyu ta udoskonalennya mistobudivnoho zakonodavstv. Zakon Ukrayiny [On amendments to certain legislative acts of Ukraine concerning decentralization of powers in the field of architectural and building control and improvement of city-building legislation. Law of Ukraine]. (09 of April, 2015). Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/320-19> [in Ukrainian].*
12. *Moroz, S. Detsentralizatsiya vlady «znyzu vhoru»: dosyahnennya i perspektyvy [Decentralization of power «from the bottom up»: achievements and prospects]. Retrieved from http://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA008687 [in Ukrainian].*
13. *Finisova detsentralizatsiya v Ukrayini. Pershyy etap uspikhiv [Fiscal decentralization in Ukraine. The first stage of success]. Retrieved from [http://old.decentralization.gov.ua/pics/attachments/Buklet_finisova_decenrt_\(21.03.17\).pdf](http://old.decentralization.gov.ua/pics/attachments/Buklet_finisova_decenrt_(21.03.17).pdf) [in Ukrainian].*
14. *Halay, A. (2016). (Edt.). Pidsumky monitorynhovoyi misiyi «Dotrymannya prav lyudyny orhanamy mistsevoho samovryaduvannya u misti Zaporizhzhya ta u okremykh instytutsiyakh Zaporiz'koyi oblasti» [Results of the monitoring mission «Observance of human rights by local self-government bodies in the city of Zaporizhzhia and in some institutions of Zaporizhzhia oblast». Mini-proekt Ukrayins'koyi Hel'sins'koyi spilky z prav lyudyny ta Upovnovazhenoho VRU z prav lyudyny. – [Mini-project of the Ukrainian Helsinki Human Rights Union and Human Rights Ombudsperson]. Kyiv, Uman': UHSPL. [in Ukrainian].*
15. *Byudzhetny kodeks Ukrayiny [The Budget Code of Ukraine] (8 of July, 2010). № 2456-VI. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> [in Ukrainian].*
16. *Hlusenko, A. S. (2016). Osoblyvosti nadannya medychnoyi subventsii v Ukrayini [Features of the Provision of Medical Subvention in Ukraine]. Pravo ta innovatsiyi. - Law and Innovations, 2 (14), 102-105 [in Ukrainian].*
17. *Deyaki pytannya nadannya osvitynoi subventsii z derzhavnoho byudzhetu mistsevym byudzheta [Some issues of providing an educational subvention from the state budget to local budgets]. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny [The resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. (14 of January, 2015). Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/6-2015-p> [in Ukrainian].*
18. *Rezul'taty detsentralizatsiyi: u Solonyans'koy ob'yednaniy hromadi vidkryly suchasnu shkolu [Results of decentralization: a modern school was opened in the Solonian united community]. Retrieved from <http://decentralization.gov.ua/news/8838> [in Ukrainian].*
19. *Deyaki pytannya nadannya osvitynoi subventsii z derzhavnoho byudzhetu mistsevym byudzheta. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny [Some issues of providing an educational subvention from the state budget to local budgets. the resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. (14 of January, 2015) Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/6-2015-p> [in Ukrainian].*
20. *Merezhi nadannya pervynnoyi medychnoyi dopomohy vzhe pohodzeni v 17 oblastiakh [Primary care networks are already agreed in 17 oblasts] Retrieved from <http://decentralization.gov.ua/news/8820> [in Ukrainian].*
21. *Markovych H. Medychna subventsia 2018. Formula rozrakhunku po rayonakh [Medical subvention 2018. Formula of calculation by regions]. Retrieved from <https://medprosvita.com.ua/subvencija-2018/> [in Ukrainian].*
22. *Pro efektyvne vykorystannya derzhavnykh koshtiv. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny [On the effective use of public funds. The resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. (11 of October, 2016). Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/710-2016-%D0%BF> [in Ukrainian].*
23. *Rozpodil obsyahu subventsii z derzhavnoho byudzhetu mistsevym byudzheta na formuvannya infrastruktury ob'yednanykh terytorial'nykh hromad u 2018 rotsi [Distribution of subvention from the state budget to local budgets for the formation of infrastructure of united territorial communities in 2018]. Rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrayiny. - Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine. (04 of April, 2018). Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/201-2018-%D1%80> [in Ukrainian].*
24. *Do 4 chervnya OTH mayut' podaty dokumenty na ves' obsyah infrastrukturnoyi subventsii [By June 4, OTGs must submit documents for the entire amount of infrastructure subventions]. Retrieved from <http://decentralization.gov.ua/news/8721> [in Ukrainian].*

Стаття надійшла до редакції 5.06.2018.